

Kwartalnik

PEDAGOGIKA Rok XVII
2018

Nr 3 (69)

SPOŁECZNA

Pod
patronatem ZESPOŁU PEDAGOGIKI SPOŁECZNEJ
PRZY KOMITECIE NAUK PEDAGOGICZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

**SPOŁECZNE ASPEKTY
STARZENIA SIĘ I STAROŚCI**

REDAKCJA
MAŁGORZATA HALICKA
JERZY HALICKI
KRZYSZTOF CZYKIER

PEDAGOGIUM

WYŻSZA SZKOŁA NAUK SPOŁECZNYCH
W WARSZAWIE

Rada Naukowa

Józefa Brągiel (Opole), Michał Bron Jr (Szwecja), Wioleta Danilewicz (Białystok), Batia Gilad (Izrael), Kathrin Maier (Niemcy), Ewa Marynowicz-Hetka (Łódź), Krystyna Marzec-Holka (Warszawa), Bożena Matyjas (Kielce), Zbyszko Melosik (Poznań), Maria Mendel (Gdańsk), Jerzy Modrzewski (Poznań), Agnieszka Naumiuk (Warszawa), Jan Niewęglowski (Warszawa), Jerzy Nikitorowicz (Białystok), Ewa Ogrodzka-Mazur (Cieszyn/Katowice), Ulrich Paetzold (Niemcy), Joanna Ostrouch-Kamińska (Olsztyn), Jacek Piekarski (Łódź), Tadeusz Pilch (Warszawa) (przewodniczący), Andrzej Radzewicz-Winnicki (Łódź), Katarzyna Segiet (Poznań), Bohdan Skrzypczak (Warszawa), Mirosław Sobecki (Białystok), Janusz Surzykiewicz (Niemcy), Ewa Syrek (Katowice), Alina Szczurek-Boruta (Cieszyn/Katowice), Mirosław J. Szymański (Warszawa), Bogusław Śliwerski (Łódź), Mikołaj Winiarski (Warszawa)

Redakcja

Redaktor naczelny: Wiesław Theiss
Zastępcy redaktora naczelnego: Ewa Jarosz, Barbara Smolińska-Theiss
Sekretarz redakcji: Anna Perkowska-Klejman
Redaktorzy tematyczni: Danuta Uryga, Basia Vucic, Marta Wiatr
Redaktorzy językowi: Marta Kulesza (język niemiecki), Anna Odrowąż-Coates (język angielski),
Marek Siwicki (język polski)
Redaktor statystyczny: Michał Kwiatkowski

Publikacja współfinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Publikacja dofinansowana ze środków
Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA).

Czasopismo jest indeksowane w bazach: „The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” – CEJSH; Index Copernicus International; ARIANTA

Za publikację w kwartalniku „Pedagogika Społeczna” Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznaje 11 punktów

© Copyright by PEDAGOGIUM WSNS
Warszawa 2018

ISSN 1642-672X

Redakcja oświadcza, że wersja drukowana jest pierwotną wersją niniejszego czasopisma

Redakcja

00-102 Warszawa, ul. Marszałkowska 115, e-mail: redakcja@pedagogium.pl, www.pedagogikaspoeczna.com
Łamanie: Studio KROPKA dtp – Piotr Kabaciński; Druk i oprawa: TOTEM.COM.PL

Spis treści

Od redaktorów.....	13
Editorial.....	17

Ludzie starzy i starość – rozważania teoretyczne

Małgorzata Halicka Starzenie się społeczeństwa i w społeczeństwie.....	21
Małgorzata Halicka Aging of Society and in Society.....	33
Maria Łuszczzyńska Wybrane koncepcje filozoficzne czasu i ich użyteczność w badaniach nad starością.....	45
Maria Łuszczzyńska Selected Philosophical Concepts of Time and their Usefulness in Ageing Research	63
Piotr Czekanowski Dylematy w badaniach opiekunów rodzinnych ludzi starych. Refleksje socjologa starości i opiekuna	81
Tadeusz Kowalewski Społeczne uwarunkowania stylu życia osób starszych	91

Jakość życia w starości

- Maria Finogenow
Poczucie własnej atrakcyjności a poczucie dobrostanu w okresie późnej
dorosłości – moderująca rola płci 109
- Emilia Kramkowska
(Starzejące się) ciało człowieka w opiniach i doświadczeniu seniorów. Po-
dejście badawcze..... 123
- Monika Dorota Adamczyk
Emerytura – czas oczekiwania czy obaw? 139
- Zofia Nowak-Kapusta, Jacek Durmała, Ewelina Bąk, Aleksandra Cieślik,
Grażyna Franek
Jakość życia osób starszych przebywających w domach pomocy społecznej 149
- Krzysztof Czykier
Starość i ludzie starzy w percepcji młodzieży. Ciągłość i zmiana 167
- Grażyna Bartkowiak, Irena Szklana-Berest, Agnieszka Krugielka
Postawy wobec osób starszych uczniów Medycznego Studium Zawodo-
wego oraz studentów kierunków humanistycznych i niehumanistycznych
(polskich i zagranicznych) 185

Ludzie starzy jako osoby wspomagane i wspomagające

- Anna Szafranek
Problem nadużywania alkoholu przez osoby starsze zamieszkujące domy
pomocy społecznej – aspekty prawno-społeczne i wyzwania dla eduka-
cji 203
- Jerzy Halicki
Nadużywanie alkoholu jako czynnik ryzyka przemocy w rodzinie 221
- Zofia Szarota
Powszednia aktywność wiejskich seniorów (wymiar społeczno-edukacyj-
ny i kulturalny)..... 235

Katarzyna Ziomek-Michalak
Zasoby osobiste polskich seniorów w kontekście zadań pracy socjalnej
z osobami starszymi 253

Aneta Jarzębińska, Rafał Iwański, Edyta Sielicka
Koncepcja wolontariatu w świetle analizy treści zamieszczanych na por-
talach hospicjów dziecięcych..... 271

Sprawozdania i recenzje

Joanna Gregorczyk
Sprawozdanie z konferencji „Starość w perspektywie personalistycznej,
społecznej i kulturowej – refleksje interdyscyplinarne”. Białowieża, 23–25
maja 2018 roku..... 285

Agata Kalinowska (rec.)
Małgorzata Halicka, Jerzy Halicki, Anna Szafranek, Emilia Kramkowska,
*Kobiety doświadczające przemocy w rodzinie i ich ochrona. Aspekty praw-
ne i społeczne*, Wydawnictwo UwB, Białystok 2017 298

Quarterly

S O C I A L

Year XVII

2018

Vol. 3 (69) **P E D A G O G Y**

Patronage

of:

SOCIAL PEDAGOGY UNIT
OF THE COMMITTEE OF PEDAGOGICAL SCIENCES
OF POLISH ACADEMY OF SCIENCES

**SOCIAL ASPECTS
OF AGING AND OLD AGE**

EDITED BY

MAŁGORZATA HALICKA

JERZY HALICKI

KRZYSZTOF CZYKIER

PEDAGOGIUM

COLLEGE OF SOCIAL SCIENCES

List of Contents

Editorial.....	17
----------------	----

The Elderly and the Old Age – Theoretical Considerations

Małgorzata Halicka Aging of Society and in Society.....	33
--	----

Maria Łuszczzyńska Selected Philosophical Concepts of Time and their Usefulness in Ageing Research	63
--	----

Piotr Czekanowski Dilemmas in Researching Family Carers of Elderly People. A Sociologi- st's of Old Age and Carer's Perspective	81
---	----

Tadeusz Kowalewski Social Factors Determining Lifestyle of the Elderly.....	91
--	----

The Quality of Life in Old Age

Maria Finogenow The Relationship Between Self-Rated Attractiveness and Well-Being in Late Adulthood – Gender as a Moderator.....	109
--	-----

Emilia Kramkowska (The Aging) Human Body in the Opinion and Experience of the Elderly People. Research Approach.....	123
--	-----

Monika Dorota Adamczyk Retirement – Time of Expectations or Concerns?	139
Zofia Nowak-Kapusta, Jacek Durmała, Ewelina Bąk, Aleksandra Cieślik Grażyna Franek Quality of Life of the Elderly in the Public Nursing Homes.....	149
Krzysztof Czykier Old Age and Elderly in the Perception of Young People. Continuity and Change.....	167
Grażyna Bartkowiak, Irena Szklana-Berest, Agnieszka Krugiełka Attitudes of Students of the Medical Vocational School and Students of Humanities and Non-Humanities (Polish and Foreign) Towards Elder People.....	185

The Old People as Assisted and Supportive Persons

Anna Szafranek The Problem of Alcohol Abuse by Elderly Residents of Social Care Ho- mes – Legal and Social Aspects, and Challenges for Education.....	203
Jerzy Halicki Alcohol Abuse as a Factor in the Risk of Domestic Violence.....	221
Zofia Szarota Everyday Activity of Rural Seniors (Socio-Educational and Cultural Di- mension)	235
Katarzyna Ziomek-Michalak Personal Resources of the Polish Seniors in the Context of Social Work with Elderly People.....	255
Aneta Jarzębińska, Rafał Iwański, Edyta Sielicka Analysis of the Concept of Volunteering Based on Content of the Websi- tes of Children Hospices.....	271

Reports and Reviews

Joanna Gregorczyk

Conference: „Old Age in a Personalistic, Social and Cultural Perspective – Interdisciplinary Reflections”. Białowieża, 23–25 May 2018 285

Agata Kalinowska

A book review of Małgorzata Halicka, Jerzy Halicki, Anna Szafranek, Emilia Kramkowska, *Kobiety doświadczające przemocy w rodzinie i ich ochrona. Aspekty prawne i społeczne*, [Women Experiencing Violence in the Family and their Protection. Legal and Social Aspects], Wydawnictwo UwB, Białystok 2017 298

